

דבריו של יו"ר הנהלת יד ושם, אבנר שלו, בכינוס היסוד של המועצה הציבורית בנושא "תרומתם של ניצולי השואה למדינת ישראל"

18 בינואר 2005

אנו נמצאים כאן, ביד ושם בירושלים, על מנת להבטיח שפרק מפואר וחשוב בתולדות עם ישראל ירשם וייכתב. סיפור תרומתם של ניצולי השואה למדינת ישראל היא סאגה מפוארת שבמידה רבה לא סופרה עד עצם היום הזה. זהו סיפורם של הניצולים שיצאו מן השואה ומצאו את הכוח לחזור לחיים שתמציתם היא חיוב החיים; זוהי קבוצה מופלאה שלא רצתה שיעשו למענה, אלא עשתה בעצמה, ולמען הכלל.

אתם הניצולים, לחמתם על הקמת המדינה – מדינה שכה האמנתם בצורך בקיומה. נלחמתם בשדות הקרב ובשדות העשייה והיצירה; הקמתם קיבוצים, מושבים, וערים. אתם – שידעתם תלאות כה קשות, שחוויתם על בשרכם את הרוע האולטימטיבי – אתם נאבקתם להגשמת חזונכם-חזוננו, ובחרתם בחיים, בתיקון החיים. בכך הותרתם לנו מורשת נאצלה של מחויבות חסרת פשרות לחיים של משמעות, של חינוך, של יצירה ובניה.

פרשייה מופלאה זו היא חלק אינטגרלי מסיפור השואה. אנו, ביד ושם, נתן יד ונדחף לתייעוד ומחקר של פרק זה בתולדותינו. זהו תהליך של שותפות מצוינת ההולכת ונבנית כאן עם הניצולים ועם המועצה הציבורית.

היעדים שהצבנו לעצמנו הם חוב שאנו חייבים לעצמנו ולילדנו. ועלינו לעשות זאת לא למענם, לא רק על מנת לתעד את קורות הניצולים בצעדיהם הראשונים בארץ, אלא בעיקר בכדי להבין את עצמנו, בכדי לרדת לעומקה של החברה הישראלית – מפעל שבבנייתו היה לניצולים תפקיד מרכזי – ובכדי להנחיל לדורות הבאים את המורשת המפוארת שהנחילו לנו.

כמי שנולד כאן, ראיתי כיצד באו הניצולים לתוכנו, וכיצד התוו לנו דרך ציונית-יהודית של דבקות בערכי מוסר ואהבת אדם. הם באו משם, מן הטרואמה הנוראה של השואה, השתלבו בכל מערכות החיים, ותרמו ליצירת הישראליות. אם יש לקח לסיפור השואה, אם יש דבר חיובי שאנחנו יכולים למשוך ממנה לימינו אנו, הרי שזו אותה ציונות אמיתית – אותה אחריות וערבות הדדית לגורל העם והחברה שלמדנו ממעשיהם ומהווית חייהם של ניצולי השואה. הם שבאו לבנות ולהבנות בארץ, תרמו לבנייתה של התשתית הערכית שעליה אנו מתקיימים. כיום, כשהחברה הישראלית מפולגת ומסוכסכת בתוך עצמה, שעה שכל אחד דואג לעצמו ולחברי קבוצתו, כאשר רעיון האחריות ההדדית העמוקה הולך ומתפוגג – הרי שהאנרגיות החיוביות והדאגה לכלל ישראל אותה הפגינו הניצולים בהווית חייהם משמשת לנו אות ומופת.